

Slechte start tussen klas en docent nauwelijks recht te trekken

De relatie tussen docent en klas is belangrijk voor de leerprestaties van leerlingen en hun plezier in het leren. Tim Mainhard, die op 25 september promoveerde aan de Universiteit Utrecht, ontdekte dat die docent-klasrelaties gedurende een schooljaar erg stabiel zijn. Consequentie daarvan is dat als docenten eenmaal een slechte start maken, ze de relatie nauwelijks meer ten goede kunnen keren.

Mainhard deed vier studies in schoolklassen in het voortgezet onderwijs, waarbij hij observeerde en leerlingen ondervroeg met vragenlijsten die onder verschillende omstandigheden en op verschillende momenten moesten worden ingevuld. Docent-klasrelaties bleken behoorlijk stabiel te zijn. Als ze al veranderden, werd de relatie in de loop van een schooljaar slechter. Vooral in klassen die het schooljaar starten met een docent die weinig invloed heeft op wat er in de klas gebeurt, en waar een relatief lage 'nabijheid' van de docent is, neemt de kwaliteit van de relatie langzaam verder af.

Relatie wordt eerder slechter dan beter

Het onderzoek laat zien dat eigenschappen zoals streng zijn of vriendelijk zijn, gelijk worden gewaardeerd door leerlingen bij een eerste confrontatie met een leraar en door leerlingen die de leraar al langer kennen. Dit suggereert dat de relatie leraar-klas vrijwel direct bij de eerste kennismaking wordt vastgelegd. De belangrijkste implicatie van het onderzoek is dat het voor een docent vermoedelijk heel moeilijk is om een verstoorde relatie fundamenteel te veranderen.

Dit is des te ontmoedigender omdat een verstoorde relatie de leeropbrengsten van leerlingen niet ten goede komt. Als de docent dichtbij de leerlingen staat, is hun interesse voor een schoolvak groter. En als de docent een grote invloed heeft op wat er in de klas gebeurt, leren kinderen meer. Het is waarschijnlijk dat leraren in opleiding die geen goed contact hebben met de klas, beter in andere klassen les kunnen gaan geven, dan te proberen om het in een klas waar het slecht gaat beter te laten gaan. Lesgeven in andere klassen vergroot de kans dat zij hun gedragsrepertoire kunnen leren vergroten.

Dwingen en straffen vergroot invloed niet

Mainhard raadt docenten aan om vanaf het allereerste begin van een schooljaar te proberen een relatie met een klas op te bouwen die wordt gekenmerkt door een grote mate van 'invloed' en 'nabijheid'. Aan de andere kant heeft het onderzoek aangetoond dat wanneer de relatie goed is, één enkele slechte les niet betekent dat de rest van het schooljaar 'verloren' is, maar dat de relatie vaak na verloop van een week al is hersteld. De promovendus raadt echter af om in een klas frequent dwingend of straffend op te treden. Dit gedrag verstoort namelijk de relatie met een klas duidelijk en meteen, en helpt niet om de invloed van de docent in de klas te vergroten.

Het promotieonderzoek 'De ontwikkeling van de leraar-leerlingrelatie en de interpersoonlijke competentie van leraren' is gefinancierd door de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek, onderdeel van NWO. De Engelstalige dissertatie 'Time Consistency In Teacher-Class Relationships' is te downloaden via:

http://www.nwo.nl/nwohome.nsf/pages/NWOA_7WFD2B

Meer informatie: Tim Mainhard, m.t.mainhard@fss.uu.nl

30 september 2009

1

NWO/PROO - Programmaraad voor het onderwijsonderzoek